

กรอบแนวคิดเพื่อการออกแบบเรขศิลป์สิ่งแวดล้อมในสำนักงานร่วมแบ่งปัน
จากแนวคิดไบโอฟิลเลียสำหรับเจนเนอร์เรชั่นวาย
CONCEPTUAL FRAMEWORK FOR ENVIRONMENTAL GRAPHIC DESIGN
IN CO-WORKING SPACE USING THE BIOPHILIA CONCEPT FOR GENERATION Y

ศศิกานจน์ นารถโคษา* SASIKARN NARTKOSAR*
เพิ่มศักดิ์ สุวรรณทัต** PERMSAK SUWANNATAT**
ศุภกรณ์ ดิษฐพันธุ์*** SUPPAKORN DISATAPUNDHU***

บทคัดย่อ

แนวคิดไบโอฟิลเลีย เป็นแนวคิดเชิงปรัชญา หากกล่าวในแง่การออกแบบคือการนำเอาธรรมชาติเข้ามาจัดในพื้นที่โดยใช้ธรรมชาติเชื่อมโยงกับคน และให้ผู้คนเป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติอย่างแท้จริง วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์คือ 1. ศึกษาแนวคิดไบโอฟิลเลียและพฤติกรรมของเจนเนอร์เรชั่นวาย เพื่อจำแนกแนวความคิดให้สัมพันธ์กับพื้นที่สำนักงานร่วมแบ่งปันและเชื่อมโยงกับหลักองค์ประกอบเรขศิลป์เบื้องต้น 2. เพื่อสร้างกรอบแนวคิดไบโอฟิลเลียให้กับพื้นที่สำนักงานร่วมแบ่งปัน สำหรับเจนเนอร์เรชั่นวาย ผู้วิจัยทำการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยใช้เครื่องมือวิจัยแบบสอบถามความต้องการ ปัญหา และพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างเจนเนอร์เรชั่นวายทั้งหมด 411 ชุด และใช้เครื่องมือแบบสอบถามสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ใช้เป็นสมาชิกสำนักงานร่วมแบ่งปันในขอบเขตพื้นที่วิจัยจำนวน 10 คน ผลวิจัยพบว่า แนวคิดไบโอฟิลเลียที่จะนำมาสร้างบรรยากาศในพื้นที่สำนักงานร่วมแบ่งปัน ได้ 4 กลุ่ม ดังนี้ 1) บรรยากาศชายหาด : ความผ่อนคลาย (Relax), การใช้ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity), การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social connection), ช่วยกระตุ้นความอยากอาหาร 2) บรรยากาศของภูเขา : ความสงบ (Calmness), ความสะดวกสบาย (Comfort), ความเป็นส่วนตัว (Private) 3) บรรยากาศของน้ำตก : ความกระตือรือร้น (Active), กระฉับกระเฉง (Energetic) 4) บรรยากาศของถ้ำ : สร้างสมาธิ (Concentrate) และสรุปกรอบแนวคิด 3 อันดับห้องที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญมากที่สุด ได้แก่ อันดับ 1 ส่วนสำนักงานร่วมแบ่งปัน คิดเป็นร้อยละ 28 ต้องการให้พื้นที่ช่วยกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ แนะนำให้ใช้องค์ประกอบทางเรขศิลป์เบื้องต้นของ “ชายหาด” อันดับ 2 ส่วนงานส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 22.67 ที่ต้องสร้างบรรยากาศให้ผู้ใช้มีความรู้สึกเป็น ส่วนตัว แนะนำให้ใช้องค์ประกอบทางเรขศิลป์เบื้องต้นของ “ภูเขา” และอันดับ 3 ห้องประชุม/ระดมความคิด คิดเป็นร้อยละ 20 ต้องการบรรยากาศที่ช่วยกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ แนะนำให้ใช้องค์ประกอบทางเรขศิลป์เบื้องต้นของ “ชายหาด”

คำสำคัญ : ไบโอฟิลเลีย/ ไบโอฟิลลิค/ สำนักงานร่วมแบ่งปัน/ เจนเนอร์เรชั่นวาย/ เรขศิลป์สิ่งแวดล้อม

*นิสิตระดับปริญญาเอก หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, sasikarn.na@kmitl.ac.th.

*PhD student, Doctor of Fine and Applied Arts Program, Faculty of Fine and Applied Arts, Chulalongkorn University, sasikarn.na@kmitl.ac.th.

**ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาอนุตติศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, permsak.s@chula.ac.th.

**Assistant Professor Dr., Department of Creative Arts, Faculty of Fine and Applied Arts, Chulalongkorn University, permsak.s@chula.ac.th.

***ศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาอนุตติศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, suppakorn.d@chula.ac.th.

***Professor Dr., Department of Creative Arts, Faculty of Fine and Applied Arts, Chulalongkorn University, suppakorn.d@chula.ac.th.

Received 24/9/2565, Revised 11/11/2565, Accepted 15/11/2565

Abstract

Biophilia concept is a philosophical concept. In designing aspect this concept is considered bringing the nature to a space where it connects with people and the concept itself allows people to be a part of nature genuinely. The objectives of the study were 1) to study the Biophilia concept and the behavior of Generation Y in order to segregate the concept to be relevant to a co-working space and interrelated with a basic element of graphic design, 2) to create conceptual framework of Biophillic of co-working space for Generation Y. The researcher used a combination of quantitative and qualitative research as a research methodology and studied primary data and secondary data by using 411 questionnaires about the needs and problems of Generation Y which is a sample of this research, and using an insight questionnaire with 10 co-working space members of the researching area. The results of the study of Biophilia concept in order to create co-working space were 4 parts as follows : 1) beach atmosphere : relaxation, creativity, and social connection. These factors can boost an appetite., 2) mountain atmosphere : calmness, comfort, privacy., 3) waterfall atmosphere: activeness and being energetic., 4) cave atmosphere : concentration. Based on the three most prioritized rooms which have been chosen from the sample, it was recommended as follows: 1) The co-working space, accounted for 28%, needs an area that helps boosting creativity. It was recommended to use “beach concept” as a basic graphic design, 2) private office, accounted for 22.67% needs to be able to provide privacy. It was recommended to use “Mountain concept” as a basic graphic design, and 3) meeting room/brainstorming, accounted for 20% needs an atmosphere that helps boosting creativity. It was recommended to use “Beach concept” as a basic graphic design.

Keywords: Biophilia/ Biophilic Design/ Co-working space/ Generation Y/ Environmental Graphic

บทนำ

ปัจจุบันในยุคสมัยที่เปลี่ยนไป ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมกำลังเป็นประเด็นที่คนทั่วโลกจะต้องตระหนักถึง เพราะสภาพแวดล้อมในปัจจุบันส่งผลกระทบต่อทำให้การเป็นอยู่ของมนุษย์แย่ลง หากเราพิจารณาถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมโดยแท้จริง เกิดมาจากสังคมเมืองที่มีแหล่งประชากรอาศัยอยู่กันอย่างหนาแน่น มีการผลิต การค้า ที่ต้องตอบสนองกับจำนวนของผู้บริโภคที่มีเพิ่มขึ้นตามยุคสมัย เกิดโรงงานอุตสาหกรรมมากมาย ที่เป็นบ่อเกิดของการทำลายสิ่งแวดล้อมทางอ้อม ก่อให้เกิดสภาวะวิกฤตในมิติด้านสิ่งแวดล้อมที่ส่งต่อการใช้ชีวิตของคน หรือที่เรียกว่า Climate Change จากความกดดันของวิวัฒนาการในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง (Evolutionary Forces) ได้ส่งต่อถึงการอพยพ และความผกผันของสิ่งมีชีวิตมากมาย การขาดสมดุลที่ส่งผลต่อสุขภาพของประชาชนในเมืองอย่างเลี่ยงไม่ได้ ผู้คนที่นิยมใช้ชีวิตอยู่ในอาคาร ถูกล้อมโดยผนังคอนกรีต ทำให้ร่างกายเกิดความโหยหาธรรมชาติ หรือเรียกว่า “พฤติกรรมไบโอฟิลเลีย” หมายถึงการได้สัมผัสธรรมชาติเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของร่างกายผ่านรูป รส กลิ่น เสียง และสัมผัส การที่สิ่งมีชีวิตทั้งหมดเป็นผลผลิตของธรรมชาติ ก็จะมีแนวโน้มเชื่อมโยงเข้าหากันอย่างเป็นธรรมชาติไปด้วย

ไบโอฟิลเลีย หมายถึง ผู้ที่โหยหาสิ่งมีชีวิต ที่รวมธรรมชาติและสัตว์มาช่วยในการบำบัดความเครียด¹ แนวคิดไบโอฟิลเลีย (Biophilia) คือการผสมผสานการออกแบบกับแนวคิดของ Biophilic Design เป็นการออกแบบที่คำนึงถึงการใช้ชีวิตของผู้คนที่อาศัย ให้มีสุขภาพ (Health) และ คุณภาพชีวิตที่ดี (Well-being) โดยการเชื่อมโยงให้ผู้คนเป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติอย่างแท้จริง สิ่งมีชีวิตทั้งหมดนั้นเป็นผลผลิตของธรรมชาติ และจะมีความเชื่อมโยงเข้าหากันอย่างเป็นธรรมชาติโดยไม่ต้องปรุงแต่ง² มีการนำเสนอแนวทางในการออกแบบเรียกว่า Biophilic Design ซึ่งเป็นการนำรูปแบบของธรรมชาติมาใช้ การออกแบบที่เลียนแบบธรรมชาติ หรือการออกแบบใหม่ในพื้นที่ภายในอาคารได้เชื่อมโยงกับธรรมชาติอย่างต่อเนื่อง การใช้สัญลักษณ์ในการออกแบบ อาทิ รูปทรง และลวดลาย พื้นผิวที่มีอยู่ในธรรมชาติเข้ามาผสมผสานกับวัสดุ³ ผู้วิจัยสังเกตเห็นศักยภาพของแหล่งธรรมชาติของไทย ทั้ง 10 แหล่ง ได้แก่ ชายหาด เกาะ ภูเขา น้ำตก แหล่งน้ำ ถ้ำ แก่ง โป่งพุร้อน แหล่งซากดึกดำบรรพ์ และแหล่งธรณีสัณฐานและภูมิวรรณ⁴ นำมาออกแบบสร้างบรรยากาศในหลักการของไบโอฟิลเลียที่จะนำความเป็นธรรมชาติเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่เพื่อให้คนในพื้นที่มีสุขภาพ (Health) และ คุณภาพชีวิตที่ดี (Well-being)

ในปัจจุบันธุรกิจสำนักงานร่วมแบ่งปัน (Co-Working Space) กำลังเข้ามามีบทบาทในประเทศไทย โดยสถิติการขยายตัวของธุรกิจ Co - working space ในปี 2561 พบว่าเติบโตจากปี 2560 ถึง 50 เปอร์เซ็นต์ บนพื้นที่ 100,000 ตารางเมตร คิดเป็นสัดส่วน 2.6 เปอร์เซ็นต์ ของตลาดสำนักงานให้เช่าแบบดั้งเดิม และปี 2562 แนวโน้มผู้ประกอบการหลายรายขยายพื้นที่ให้บริการเพิ่มอีก 30,000 ตารางเมตร เติบโต 40 เปอร์เซ็นต์ สะท้อนให้เห็นว่ามีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการสร้างโอกาสทางธุรกิจดึงดูดนักลงทุนทั้งไทยและต่างประเทศทำให้มีอัตราการการแข่งขันสูง⁵ เพราะจุดเด่นของสำนักงานร่วมแบ่งปัน (Co-Working Space) เป็นพื้นที่การทำงานที่ตั้งอยู่ในทำเลที่สะดวกสบาย ลดต้นทุนทางธุรกิจ มีพื้นที่ที่ยืดหยุ่นในการทำงาน มีบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ดี เป็นจุดดึงดูดอันทรงพลังให้แก่ผู้ที่เข้าไปใช้งานเกิดความคิดสร้างสรรค์ ไอเดียใหม่ๆ รวมถึงบรรยากาศความผ่อนคลาย สอดคล้องกับการใช้ชีวิต

1. “แนวคิดไบโอฟิลเลียช่วยบำบัดความเครียดมนุษย์,” Terrabkk, วันที่กข้อมูลเมื่อ 4 พฤศจิกายน 2564, <https://www.terrabkk.com/articles/197498/terra-interview>.

2. “Biophilic Design,” Buildernews, Accessed in November 4, 2021, <https://www.buildernews.in.th/news-updates/1053>.

3. ศิริชัช ชมเสียง และ อภิโชค เลขากุล, “การใช้ธรรมชาติจำลองเพื่อช่วยฟื้นฟูจิตใจจากความเหนื่อยล้าสำหรับพื้นที่การอ่านในสำนักหอสมุด,” *วารสารศรีนครินทรวิโรฒวิจัยและพัฒนา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)* ปีที่ 13, ฉบับที่ 25 (มกราคม-มิถุนายน 2564): 123.

4. สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, *น้ำตกธารารักษ์ แหล่งธรรมชาติอันควรอนุรักษ์ ประเภทน้ำตก* (กรุงเทพมหานคร : กองจัดการสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม, 2563).

5. “เน็กซ์สแควร์แนวโน้มการเติบโตของตลาดอาคารสำนักงานในอีก 5 ปีข้างหน้า,” Kobbkid, วันที่กข้อมูลเมื่อ 2 มีนาคม 2565, <https://www.kobbkid.com/news-condominium/เน็กซ์สแควร์แนวโน้มการเติบโตของตลาดอาคารสำนักงานในอีก-5-ปีข้างหน้า>.

แบบสมดุล ซึ่งก็เป็นสิ่งที่ตอบโจทย์กลุ่มเป้าหมายเจนเนอร์เรชั่นวาย ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่เกิดระหว่าง พ.ศ. 2524-2544⁶ เติบโตในยุคเศรษฐกิจเฟื่องฟู มีความคาดหวังสูง เชื่อมั่นในตนเองและมั่นใจในความสามารถที่จะประสบความสำเร็จด้วยตนเอง เป็นคนรุ่นแรกที่ยอมรับการใช้เทคโนโลยีอย่างเต็มใจ ให้ความสำคัญอย่างมากต่อเงิน แสวงหาความสำเร็จด้านการเงิน ชอบทำงานเป็นทีมและพึ่งพาตนเองได้สูง มีค่านิยมต่ออริสราภาพ ลักษณะนิสัยต้องการความสมดุลระหว่างชีวิตทำงานและชีวิตส่วนตัว (Work life balance) มักจัดสรรเวลาให้งานและชีวิตส่วนตัวในจุดที่สมดุลกัน นอกจากนี้ยังต้องการความยืดหยุ่นในการทำงาน เช่น สามารถเลือกหรือปรับเวลาเข้าทำงานได้ หรือทำงานจากที่บ้านหรือที่อื่น ๆ ได้ และเชื่อว่าการวัดประสิทธิภาพการทำงาน ไม่ได้ขึ้นอยู่กับชั่วโมงที่ใช้ทำงาน แต่อยู่ที่ผลงานที่ได้มากกว่า สำนักงานร่วมแบ่งปัน (Co-Working Space) จึงเป็นทางเลือกที่ตอบโจทย์และยกระดับความสุขในการทำงานได้ดีกับกลุ่มเจนเนอร์เรชั่นวาย เพราะยุคนี้ทุกคนสามารถสร้างสมดุลระหว่างเวลาการทำงานและเวลาส่วนตัวด้วยตัวเอง (Work-Life Balance) ได้อย่างมีอิสระ เมื่อเราเปลี่ยนบรรยากาศจากออฟฟิศสี่เหลี่ยม มาสู่สำนักงานร่วมแบ่งปัน (Co-Working Space) ที่มีการออกแบบสวยงามทันสมัย มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบวงจร รวมถึงมีพื้นที่ให้เราได้ผ่อนคลาย ประกอบกับที่เวลางานมีความยืดหยุ่นมาก ทำให้มีความคิดที่ปลอดโปร่งและเปิดกว้างมากยิ่งขึ้น

ในปัจจุบันการดำเนินธุรกิจที่มีเรื่องของพื้นที่เข้ามาเกี่ยวข้องอย่างสำนักงานร่วมแบ่งปันต่างให้ความสำคัญกับการออกแบบเรขศิลป์สิ่งแวดล้อม (Environmental Graphic Design) มากขึ้น เพื่อตอบสนองด้านการใช้สอยและตอบสนองด้านสุนทรียศาสตร์เพื่อสร้างประสบการณ์ที่แตกต่างแก่ผู้ใช้งาน ชัญญานุช หัสตินรัตน์ กล่าวว่าการออกแบบเรขศิลป์สิ่งแวดล้อมในด้านการอำนวยความสะดวกแล้ว ผู้ใช้บริการสำนักงานร่วมแบ่งปันก็มีความคาดหวังต่อประสบการณ์ที่ได้รับจากการใช้บริการสำนักงานร่วมแบ่งปันด้วยเป็นอันดับต่อมา⁷ การออกแบบเรขศิลป์สิ่งแวดล้อมเป็นงานออกแบบสัญลักษณ์ภาพชุด (Pictogram) การออกแบบแผนที่ (Map) การสรรค์สถานที่ (Placemaking) เพื่อเล่าเรื่องราวที่สามารถสร้างความน่าสนใจให้กับสถานที่ ครอบคลุมไปจนถึงการออกแบบตกแต่งเพื่อสร้างบรรยากาศต่าง ๆ เช่น ชุมทางเข้า ที่นัดพบหรือจุดเยี่ยมชม ลวดลายบนผนังหรือบนพื้น ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าการออกแบบเรขศิลป์สิ่งแวดล้อม คือการรวมกันขององค์ประกอบของสิ่งก่อสร้าง บรรยากาศ และสภาพแวดล้อมหรือบริบทสังคมและชุมชนของเหล่าผู้เชี่ยวชาญในหลากหลายสาขา และบรรยากาศสภาพแวดล้อมในพื้นที่การทำงานที่ดีซึ่งสอดคล้องแนวคิดไบโอฟิลเลีย เป็นแนวคิดสร้างความสมดุลระหว่างคนกับธรรมชาติ ผนวกกับการออกแบบเรขศิลป์สิ่งแวดล้อม (Environmental Graphic Design) ซึ่งเป็นแนวคิดการออกแบบโดยใช้ธรรมชาติเป็นศูนย์กลาง (Biophilic Design) ที่จะเป็นตัวสร้างอัตลักษณ์บนพื้นที่ เพื่อสร้างประสบการณ์เฉพาะพื้นที่และสร้างบรรยากาศในการทำงานของพื้นที่สำนักงานร่วมแบ่งปัน ให้ใกล้ชิดกับธรรมชาติซึ่งจะเป็นตัวช่วยให้พนักงานมีความสุขทางด้านจิตใจและมีส่วนส่งผลให้ประสิทธิภาพในการทำงานดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ผู้วิจัยยังเห็นว่าองค์ประกอบเรขศิลป์เบื้องต้นจากแนวคิดไบโอฟิลเลียที่หยิบยืมมาจากธรรมชาติทั้ง 10 แหล่งของประเทศไทย มีศักยภาพในการเป็นต้นทางสื่อสารทางด้านบรรยากาศ มีความหลากหลายทางอารมณ์ ความรู้สึก เป็นชุดความคิดที่สามารถนำไปปรับใช้ ไม่ใช่เพียงแค่พื้นที่สำนักงานร่วมแบ่งปัน (Co-working Space) แต่สามารถใช้กับที่ทำงาน (Workplace) คาเฟ่ ส่วนกลางของคอนโดมิเนียม ที่ต้องการออกแบบพื้นที่ที่ช่วยสร้างความสมดุลให้กับผู้คนที่เข้ามาใช้พื้นที่

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวคิดไบโอฟิลเลียและพฤติกรรมของเจนเนอร์เรชั่นวาย

6. รัชฎา อธิสนธิสกุล และ อ้อยอุม่า รุ่งเรือง, “การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับเจนเนอร์เรชั่นวาย (Generation Y) เพื่อการประยุกต์ใช้ในที่ทำงาน” (วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2548), 15.

7. ชัญญานุช หัสตินรัตน์, “กลยุทธ์การบริหารประสบการณ์ลูกค้าของธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ร่วมแบ่งปัน ความพึงพอใจและความคาดหวังของผู้ใช้บริการ” (วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทบริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548), 185.

2. เพื่อจำแนกแนวความคิดไปโอฟิลเลียให้สัมพันธ์กับพื้นที่สำนักงานร่วมแบ่งปันและเชื่อมโยงกับหลักองค์ประกอบเรขศิลป์เบื้องต้น
3. เพื่อสร้างกรอบแนวคิดไปโอฟิลเลียให้กับพื้นที่สำนักงานร่วมแบ่งปัน สำหรับเจเนอร์เรชั่นวาย

ขอบเขตการวิจัย

ตัวแปรต้น : แนวคิดไปโอฟิลเลีย และแหล่งธรรมชาติในประเทศไทยทั้ง 10 แหล่ง ได้แก่ ชายหาด เกาะ ภูเขา น้ำตก แหล่งน้ำ ถ้ำ แก่ง โป่งพุร้อน แหล่งซากดึกดำบรรพ์ และแหล่งธรณีสัณฐานและภูมิวรรณ

ตัวแปรตาม : บรรยากาศจากแหล่งธรรมชาติที่เหมาะสมกับห้องต่าง ๆ ในสำนักงานร่วมแบ่งปัน (Co-Working Space)

ขอบเขตด้านพื้นที่ : เน้นศึกษาสำนักงานร่วมแบ่งปันที่มีที่ตั้งใกล้กับสถานีรถไฟฟ้า BTS และมีจุดติดกับสถานีรถไฟฟ้าใต้ดิน MRT ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 10 แหล่ง

ขอบเขตด้านข้อมูล

ข้อมูลปฐมภูมิ : ข้อมูลจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ด้านพฤติกรรมและความต้องการของกลุ่มเจเนอร์เรชั่นวายที่มีต่อพื้นที่การทำงานสำนักงานร่วมแบ่งปัน

ข้อมูลทุติยภูมิ

ข้อมูลด้านแนวคิดไปโอฟิลเลีย : การออกแบบไปโอฟิลเลีย โดยเน้นศึกษาหลักการออกแบบ Indirect Contact การนำรูปทรงธรรมชาติมาตัดทอนเพื่อนำไปใช้ในการออกแบบเรขศิลป์, แหล่งธรรมชาติในประเทศไทยทั้ง 10 แหล่ง

ข้อมูลด้านกลุ่มเจเนอร์เรชั่นวาย : จากวรรณกรรม 5 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องพฤติกรรมและความต้องการของเจเนอร์เรชั่นวายกับพื้นที่สำนักงาน

ข้อมูลสำนักงานร่วมแบ่งปัน (Co-working space) : แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับองค์ประกอบของพื้นที่ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ สำนักงานร่วมแบ่งปันในขอบเขตโครงการ

ขอบเขตด้านพื้นที่ : เน้นศึกษาสำนักงานร่วมแบ่งปันที่มีที่ตั้งใกล้กับสถานีรถไฟฟ้า BTS และมีจุดติดกับสถานีรถไฟฟ้าใต้ดิน MRT ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 10 แหล่ง

ขอบเขตด้านกลุ่มตัวอย่าง : กลุ่มตัวอย่างเจเนอร์เรชั่นวาย แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. **กลุ่มเจเนอร์เรชั่นวาย 400 คน** โดยเป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งมีเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้ เป็นประชากรเจเนอร์เรชั่นวาย อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร ที่เคยเข้าใช้งานสำนักงานร่วมแบ่งปัน (Co-working space)

2. **กลุ่มเจเนอร์เรชั่นวายที่เป็นสมาชิกของพื้นที่สำนักงานร่วมแบ่งปัน 10 คน** โดยเป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่มตามวัตถุประสงค์ (Purposeful Random Sampling) มีเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้ เป็นผู้เช่าหรือเป็นผู้ที่ใช้งานพื้นที่สำนักงานร่วมแบ่งปัน (Co-working space) ในขอบเขตของโครงการ เป็นผู้ที่ยังอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร เป็นผู้ที่มีความชื่นชอบและท่องเที่ยวแหล่งธรรมชาติ

3. **กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเรขศิลป์ 3 คน** โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) มีเกณฑ์การคัดเลือก เป็นผู้ที่มีประสบการณ์เป็นอาจารย์หรือนักออกแบบด้านเรขศิลป์และหรือเรขศิลป์สิ่งแวดล้อม 10 ปี ขึ้นไป

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยได้แบ่งวิธีการออกตามวัตถุประสงค์ 3 ส่วน ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 : เพื่อศึกษาแนวคิดไปโอฟิลเลียและพฤติกรรมของเจเนอร์เรชั่นวาย

1.1. ศึกษาแนวคิด ความสำคัญ องค์ประกอบของแนวคิดไปโอฟิลเลีย ไปโอฟิลเลีย ดีไซน์ เอกสารวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อจำแนกแนวคิดให้เป็นระบบ ศึกษาแนวโน้มเกี่ยวกับสำนักงานร่วมแบ่งปัน (Co-working space) ในอดีตจนถึงปัจจุบัน รวมถึงศึกษาพฤติกรรมของกลุ่มเจเนอร์เรชั่นวายในการใช้งานพื้นที่สำนักงานร่วมแบ่งปัน (Co-working space)

1.1.1 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านแนวคิดไปโอฟิลเลีย และไปโอฟิลเลีย ดีไซน์

1.1.2 สรุปด้านพฤติกรรมและความต้องการของกลุ่มเจเนอร์เรชั่นวายที่มีต่อพื้นที่การทำงานสำนักงานร่วมแบ่งปัน แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านประสิทธิภาพในการทำงาน 2) ด้านสังคมในพื้นที่การทำงาน 3) ด้านสิ่งแวดล้อม 4) ด้านสุขภาพจากเอกสารและวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 : เพื่อจำแนกแนวความคิดไปโอฟิลเลียให้สัมพันธ์กับพื้นที่สำนักงานร่วมแบ่งปันและเชื่อมโยงกับหลักองค์ประกอบเรขศิลป์เบื้องต้น

2.1 สร้างเครื่องมือวิจัย โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความครอบคลุมเนื้อหา (Structural Content) และความตรงของเนื้อหา (Content validity) และข้อคำถามให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item-Objective Congruency : IOC) หลังจากนั้นนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบและแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มาทดลอง (Try out) กับกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้มีลักษณะและคุณสมบัติเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างในการทดลองการวิจัย โดยตอบแบบสอบถามจำนวน 30 คน แล้วนำแต่ละชุดมาทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยอาศัยวิธีการวัดความสอดคล้องภายใน (Inter Consistency method) แบบสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

2.1.1 ใช้เครื่องมือแบบสอบถามแบบแบบปลายเปิด (Open-Form) ด้านพฤติกรรมในการพื้นที่การทำงานในยุคปัจจุบัน และปลายปิด (Close-Form) สอบถามเกี่ยวกับด้านการเข้าใช้งาน ด้านบรรยากาศ และด้านความต้องการในพื้นที่การใช้งานในสำนักงานร่วมแบ่งปัน (Co-working space) กับกลุ่มตัวอย่างเจเนอร์เรชั่นวายจำนวน 400 ชุด

2.1.2 ใช้เครื่องมือแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กับกลุ่มที่เป็นสมาชิกของสำนักงานร่วมแบ่งปัน (Co-working space) ในขอบเขตพื้นที่การวิจัย จำนวน 10 คน เพื่อสอบถามข้อมูลเชิงลึก ในการเข้าใช้สำนักงานร่วมแบ่งปัน (Co-working space) โดยแบ่งประเด็นการสอบถามเป็น ด้านการเข้าใช้งาน ข้อดี-ข้อเสีย ด้านการเชื่อมโยงแนวคิดไปโอฟิลเลียกับพื้นที่สำนักงานร่วมแบ่งปัน (Co-working space) ในแง่ของความต้องการบรรยากาศธรรมชาติกับความรู้สึกร่วมในแต่ละโซนของพื้นที่สำนักงานร่วมแบ่งปัน

2.2 นำข้อมูลที่ได้จากแบบแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ทั้ง 2 ชุด มาสรุปเพื่อจำแนกแนวความคิดไปโอฟิลเลียให้สัมพันธ์กับพื้นที่สำนักงานร่วมแบ่งปันและเชื่อมโยงกับหลักองค์ประกอบเรขศิลป์เบื้องต้น

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 : เพื่อสร้างกรอบแนวคิดไปโอฟิลเลียให้กับพื้นที่สำนักงานร่วมแบ่งปัน สำหรับเจเนอร์เรชั่นวาย

3.1 วิเคราะห์หาลักษณ์ประกอบเรขศิลป์เบื้องต้นจากแนวคิดไบโอฟิลเลีย และสร้างกรอบแนวคิดเพื่อการออกแบบเรขศิลป์ในสำนักงานร่วมแบ่งปันจากแนวคิดไบโอฟิลเลียสำหรับเจนเนอร์เรชั่นวาย จากการวิเคราะห์ สรุปผลจากเครื่องมือวิจัยข้างต้น

3.1.1 องค์ประกอบเรขศิลป์เบื้องต้นจากแนวคิดไบโอฟิลเลีย ได้แก่ จุด (Dot) เส้น (Line) รูปร่าง (Shape) รูปทรง (Form) พื้นผิว (Texture) และที่ว่าง (Space)

3.2 ใช้เครื่องมือแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเรขศิลป์ให้คัดกรององค์ประกอบเรขศิลป์เบื้องต้นจากแหล่งธรรมชาติ ให้สอดคล้องกับบรรยากาศที่กลุ่มตัวอย่างต้องการในแต่ละโซนของสำนักงานร่วมแบ่งปัน

3.2.1 สร้างกรอบแนวคิดเพื่อเป็นต้นแบบนำไปสู่การออกแบบเรขศิลป์สิ่งแวดล้อมสำนักงานร่วมแบ่งปันสำหรับเจนเนอร์เรชั่นวาย

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 : เพื่อศึกษาแนวคิดไบโอฟิลเลียและพฤติกรรมของเจนเนอร์เรชั่นวาย

1.1 ผลการวิเคราะห์แนวคิดไบโอฟิลเลีย และจำแนกแนวความคิดไบโอฟิลเลียกับพื้นที่สำนักงานร่วมแบ่งปัน (Co-working space)

แนวคิดไบโอฟิลเลีย (Biophilia) เป็นแนวคิดปรัชญา หมายถึง ผู้โหยหาสิ่งมีชีวิต หรือการใช้สิ่งมีชีวิตที่รวมทั้งธรรมชาติและสัตว์มาช่วยบำบัดความเครียด ซึ่งในทางการออกแบบจะเรียกแนวคิดนี้ว่า ไบโอฟิลลิก ดีไซน์ (Biophilic Design) คือการออกแบบที่นำธรรมชาติเข้ามาจัดในพื้นที่โดยให้ความเชื่อมโยงกับคน ให้ผู้คนเป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติอย่างแท้จริง⁸ พิไลพร นุ่นมา⁹ กล่าวว่า Biophilic design เกี่ยวข้องกับการออกแบบสภาพแวดล้อม เพื่อส่งเสริมให้มนุษย์มีปฏิสัมพันธ์กับธรรมชาติ โดยได้นำเสนอแนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อม ที่สามารถนำไปปรับใช้ได้บริบทต่าง ๆ เช่น สถานที่ทำงาน โรงพยาบาล ที่อยู่อาศัย และชนบท เนียมคง¹⁰ กล่าวว่า ในทางการออกแบบทางสถาปัตยกรรม การผสมผสานการออกแบบกับแนวคิด Biophilic Design จึงเป็นการออกแบบที่ไม่ใช่แค่การปลูกต้นไม้ หรือการออกแบบให้เข้ากับธรรมชาติเพียงอย่างเดียว แต่เป็นการออกแบบที่คำนึงถึงการใช้ชีวิตของผู้คนที่อาศัยให้มีสุขภาพ (Health) และคุณภาพชีวิตที่ดี (Well-being) โดยการเชื่อมโยงให้ผู้คนเป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติอย่างแท้จริง มีคอนเซ็ปคือ ความธรรมชาติเป็นศูนย์กลางของการออกแบบ ส่วนในแง่ของหลักการออกแบบไบโอฟิลลิกมี 3 ประเภท คือ 1) Direct Contact เป็นการใช้อองค์ประกอบธรรมชาติเข้าไปใช้ในงานออกแบบโดยตรง 2) Indirect Contact คือการนำเอางองค์ประกอบทางธรรมชาติมาใช้โดยการลดทอนเส้นสายลงให้ไม่มีรูปลักษณะเหมือนในธรรมชาติแต่ยังคงลักษณะเด่นขององค์ประกอบทางธรรมชาติไว้ได้อยู่ 3) Human Spatial Respond ออกแบบพื้นที่ให้ตอบสนองสัญชาตญาณของมนุษย์ ซึ่งในวิจัยนี้จะเน้นไปที่ประเด็น Indirect Contact เพราะมีความเกี่ยวเนื่องกับแนวทางการออกแบบเรขศิลป์มากที่สุด

จากการศึกษารรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดไบโอฟิลเลีย ผู้วิจัยได้นำเอาแหล่งธรรมชาติประเทศไทย 10 แหล่ง ได้แก่ ชายหาด เกาะ ภูเขา น้ำตก แหล่งน้ำ ถ้ำ แก่ง โป่งพุร้อน แหล่งซากดึกดำบรรพ์ แหล่งธรณีสันฐานและภูมิวรรณมา ที่ถูกแบ่งประเภทโดยสำนักงานนโยบายและแผน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นตัวแปรต้นในการเป็นทางเลือกให้กับกลุ่มตัวอย่าง ที่จะนำมาออกแบบบรรยากาศให้กับพื้นที่สำนักงานร่วมแบ่งปัน ซึ่งแหล่งธรรมชาติ

8. กัลย์สุดา ภูพันธ์เชือก, “การศึกษาแนวทางการออกแบบและแปรรูปวัสดุไบโอเน็ลประเภทใช้แล้วเพื่อสร้างสรรค์สภาพแวดล้อมของพื้นที่พักอาศัยที่จำกัด” (วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทบริหารศิลป์, มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2563), 35.

9. พิไลพร นุ่นมา, “การออกแบบพื้นที่เรียนรู้ธรรมชาติสำหรับโรงเรียนปทุมวิไล” (วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทบริหารศิลป์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2557), 14.

10. เนียมคง, “การออกแบบสื่อธุรกิจสำหรับผู้พิการจากธรรมชาติ” (วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทบริหารศิลป์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2563), 16.

เหล่านี้มีศักยภาพทางด้านแนวคิด และด้านอารมณ์ ให้บรรยากาศที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับพื้นที่สำนักงานร่วมแบ่งปันที่แบ่งพื้นที่เอาไว้ 3 ส่วน คือ พื้นที่สาธารณะ (Public) , พื้นที่กึ่งสาธารณะ (Semi- Public) และ พื้นที่ส่วนตัว (Private) แบ่งโซนต่าง ๆ ได้ดังนี้ 1) พื้นที่ต้อนรับ 2) ส่วนสำนักงานร่วมแบ่งปัน 3) สำนักงานส่วนตัว 4) ห้องประชุม/ระดมความคิด 5) พื้นที่ทานอาหาร/เตรียมอาหาร 6) คาเฟ่ 7) ห้องพักผ่อน 8) ห้องสมุด 9) ห้องปริ้นเตอร์/ห้องโทรศัพท์ เห็นได้ว่าแต่ละห้องจะมีหน้าที่ การใช้งานที่แตกต่างกัน ดังนั้นบรรยากาศในการตกแต่งควรต้องส่งเสริมความต้องการของกลุ่มตัวอย่างในการใช้ห้องนั้น ๆ อย่างเหมาะสม

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 : เพื่อจำแนกแนวความคิดไปโอฟฟิเชียลให้สัมพันธ์กับพื้นที่สำนักงานร่วมแบ่งปันและเชื่อมโยงกับหลักองค์ประกอบเรขศิลป์เบื้องต้น

2.1 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมและความต้องการของกลุ่มเจนเนอร์เรชั่นวายที่มีต่อพื้นที่ทำงานสำนักงานร่วมแบ่งปัน (Co-working space)

ผู้วิจัยทำการทบทวนวรรณกรรม ทั้งหมด 5 วรรณกรรมเกี่ยวกับความต้องการด้านบรรยากาศของกลุ่มเจนเนอร์เรชั่นวายกับพื้นที่ในการทำงาน และสำนักงานร่วมแบ่งปัน ได้แก่ 1) Knight Frank¹¹ 2) Office Principle¹² 3) Insight environments¹³ 4) เดชา เดชะวิริยะไพศาล และคณะ¹⁴ 5) Inspiring Workspaces (2017)¹⁵ หลังจากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์กับหลักทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's Theory of Motivation) มาสร้างเกณฑ์ในการตัดคำสำคัญ (Keywords) พฤติกรรมและความต้องการในพื้นที่ทำงานของกลุ่มเจนเนอร์เรชั่นวายอีกครั้ง สามารถแบ่งประเภทของคำสำคัญ ออกเป็น 4 ประการ ดังนี้ 1) ประสิทธิภาพในการทำงาน 2) ด้านสังคม 3) สิ่งแวดล้อม 4) ด้านสุขภาพ

สรุป คำสำคัญได้ดังนี้ ด้านประสิทธิภาพการทำงาน : ต้องการสมาธิ สงบ กระจ่างใส และมีพื้นที่ได้ผ่อนคลาย ด้านสังคม : ต้องการพื้นที่การทำงานที่มีความผ่อนคลาย มีบรรยากาศที่สร้างปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับเพื่อนได้ ด้านสิ่งแวดล้อม : กระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ ทันสมัย และสะดวกสบาย ด้านสุขภาพ : ส่งเสริมความสมดุลในการทำงาน ยืดหยุ่น และปลอดภัย

2.2 องค์ประกอบเรขศิลป์เบื้องต้นจากแนวคิดไปโอฟฟิเชียล

ผู้วิจัยได้นำแหล่งธรรมชาติของไทย ทั้ง 10 แหล่ง ที่ถูกแบ่งโดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ชายหาด เกาะ ภูเขา น้ำตก แหล่งน้ำ ถ้ำ แก่ง โป่งพุร้อน แหล่งซากดึกดำบรรพ์ และแหล่งธรณีสัณฐานและภูมิบรรณ ผู้วิจัยได้ทำการค้นหารูปภาพและสถานที่ธรรมชาติคัดเลือกแหล่งธรรมชาติที่ถูกค้นหามากที่สุด 10 อันดับ จากเว็บไซต์สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทำการคัดเลือกรูปภาพที่มีความหมายตรงกับคำนิยามของแหล่งธรรมชาตินั้นๆจากเว็บไซต์ดังกล่าว หลังจากนั้นนำภาพมาถอดองค์ประกอบเรขศิลป์เบื้องต้น ได้แก่ จุด (Point) เส้น (Line) รูปร่าง (Shape) รูปทรง (Form) ผิวสัมผัส (Texture) ที่ว่าง (Space) และวิเคราะห์องค์ประกอบกับการสื่อสารอารมณ์ไว้เบื้องต้น โดยมีรายละเอียดดังนี้

11. "Culture Clash: Flexible workspace, Coworking & The Future," Knight Frank, Accessed in November 9, 2022, <https://content.knightfrank.com/research/1325/documents/en/culture-clash-flexible-workspace-coworking-the-future-august-2017-4905.pdf>.

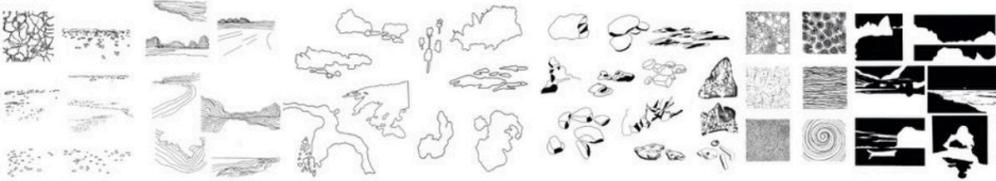
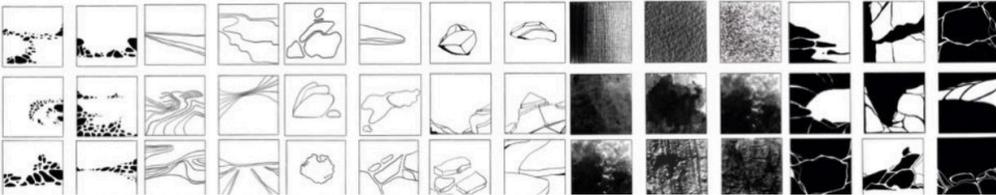
12. "Designing a Modern workplace for Millennials and Generation Z," Office Principle, Accessed in November 9, 2022, <https://officeprinciples.com/insights/designing-modern-workplace-millennials-generation-z>.

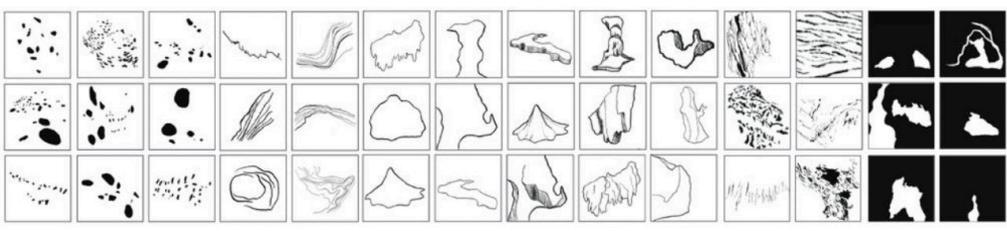
13. "Creating health work experience," Insightful environments, Accessed in November 9, 2022, <https://www.ie-uk.com/blog/millennials-workplace-design>.

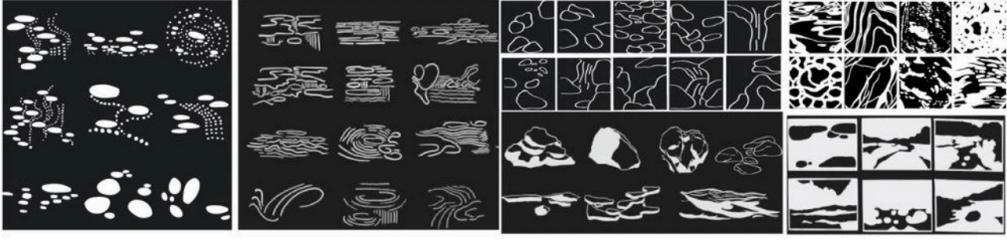
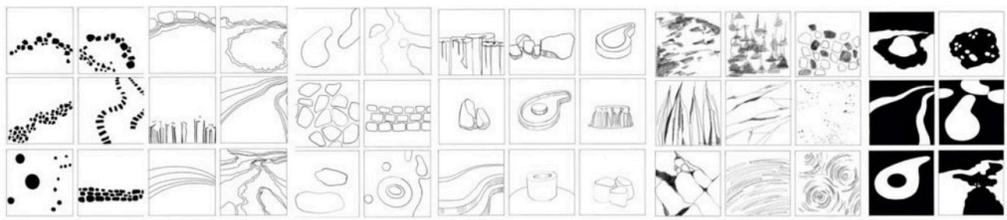
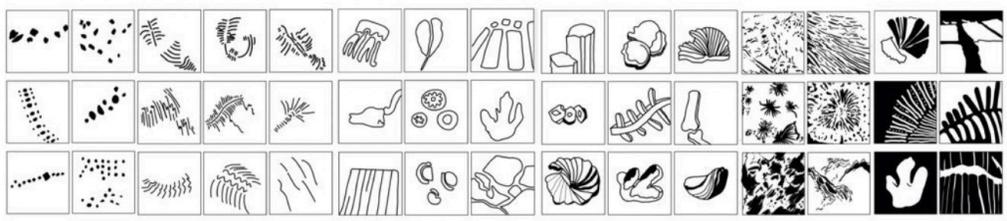
14. เดชา เดชะวิริยะไพศาล, "การรับรู้คุณลักษณะของเจนเนอร์เรชั่นวายและแรงจูงใจในการทำงาน : มุมมองระหว่างเจนเนอร์เรชั่นต่าง ๆ ในองค์กร," *วารสารจุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์* ปีที่ 31, ฉบับที่ 121 (กรกฎาคม-กันยายน 2552): 6.

15. "Co-working space - Future of millennial start-up," Inspiring Workspaces, Accessed in November 9, 2022, <https://isprout.in/coworking-spaces-future-of-millennial-startups/>.

ตารางที่ 1 องค์ประกอบเรขศิลป์เบื้องต้นของแหล่งธรรมชาติ 10 แหล่ง
ที่มา : ผู้วิจัย

แหล่งธรรมชาติ	องค์ประกอบทางเรขศิลป์เบื้องต้น และการสื่อสารอารมณ์ (จุด/เส้น/รูปร่าง/รูปทรง/ผิวสัมผัส/ที่ว่าง)
<p>1. ชายหาด (Beach)</p>	 <p>ภาพที่ 1 องค์ประกอบทางเรขศิลป์เบื้องต้นของชายหาด ที่มา : ผู้วิจัย</p> <p>จุดมีความละเอียดจากลักษณะของทรายและโขดหิน ลักษณะเส้นของคลื่น มีความพลิ้วไหว ให้ อารมณ์ไหลลื่นผ่อนคลาย รูปร่างรูปทรงมีเส้นปิด ทำให้รู้สึกถึงความเป็นส่วนตัว พื้นผิวมีความ ลื่นไหลแต่บางจุดมีความขรุขระ ตามพื้นที่ของชายหาด ให้ความรู้สึกถึงการแปรเปลี่ยน ไม่นั่นคง ตลอดเวลา</p>
<p>2. เกาะ (Island)</p>	 <p>ภาพที่ 2 องค์ประกอบทางเรขศิลป์เบื้องต้นของเกาะ ที่มา : ผู้วิจัย</p> <p>จุดไต่ระดับความเล็กใหญ่จากคลื่นน้ำที่ล้อมรอบแผ่นดิน เส้นมีลักษณะลื่นไหล ให้ความรู้สึกผ่อนคลาย ไม่นั่นคง รูปร่าง รูปทรงใช้เส้นปิดเนื่องจากมาจากลักษณะมุมสูงของเกาะ ให้ความรู้สึกถึง ความเป็นส่วนตัว พื้นผิวมีความลื่นไหลแต่บางจุดมีความขรุขระ ให้ความรู้สึกถึงการแปรเปลี่ยน ตามลักษณะของพื้นที่</p>
<p>3. ภูเขา (Mountain & Hill)</p>	 <p>ภาพที่ 3 องค์ประกอบทางเรขศิลป์เบื้องต้นของภูเขา ที่มา : ผู้วิจัย</p> <p>จุดล้อกับการทรุดตัวของภูเขา สื่อสารถึงความแข็งแรงหนักแน่น เส้นเกิดจากรูปทรงที่ทอดเป็น เนิน การซ้อนกันของภูเขา ให้ความรู้สึกสงบ มีเส้นของหมอกทอดตามทิวเขาให้ความรู้สึกปลอดภัย โปร่งสบายตา รูปทรงเป็นเนินสูงสลับเนินต่ำรู้สึกถึงการไต่ระดับ พื้นผิวได้มาจากลำต้นพุ่มไม้บน เนินเขา</p>

<p>4. น้ำตก (Waterfall)</p>	 <p>ภาพที่ 4 องค์ประกอบทางเรขาคณิตเบื้องต้นของน้ำตก</p> <p>ที่มา : ผู้วิจัย</p> <p>จุด เส้น มาจากสายน้ำที่ไหลผ่านหินจากที่สูงลงมาที่ต่ำ ให้ความรู้สึกตื่นเต้น มีบริเวณที่ลดหลั่นกันอันเกิดจากการยุบตัวของแผ่นดินที่ค่อยๆต่ำลง ส่วนรูปทรงจะเห็นมิติของชั้นหินกับที่กำลังไหลชัดเจนมากขึ้น พื้นผิวเกิดจากกระแสน้ำที่ไหลผ่านชั้นหินอย่างรุนแรง จนเกิดเส้นที่ความถี่ที่มีความถี่มาก ที่ว่างเห็นเป็นช่องน้ำไหลผ่านหินด้านข้าง ทำให้ได้ความรู้สึกกระตือรือร้น กระฉับกระเฉง</p>
<p>5. แหล่งน้ำ (Water Resource)</p>	 <p>ภาพที่ 5 องค์ประกอบทางเรขาคณิตเบื้องต้นของแหล่งน้ำ</p> <p>ที่มา : ผู้วิจัย</p> <p>จุด เส้น แบบนิ่งและมีการเคลื่อนไหวเล็กน้อย ให้ความรู้สึกสงบ สบายๆ จากการไหลหรือกระเพื่อมของน้ำบางจุดช่วยสร้างจุดเด่นให้กับสายตา รูปทรงมีลักษณะของพื้นน้ำและวิถีชีวิตในแม่น้ำอื่นๆประกอบ พื้นผิวใช้เส้นการไหลของน้ำเช่นกันมีทั้งแบบกระแสน้ำขึ้นและลงตามทิศทางของลม สื่อสารถึงความอ่อนไหว ไม่คงตัว</p>
<p>6. ถ้ำ (Cave)</p>	 <p>ภาพที่ 6 องค์ประกอบทางเรขาคณิตเบื้องต้นของถ้ำ</p> <p>ที่มา : ผู้วิจัย</p> <p>จุด เส้น พื้นผิวมาจากโพรงและพื้นผิวของถ้ำ ให้ความรู้สึกตื่นเต้นจากจุดที่ไม่มีความคงตัว รูปทรงมาจากโพรงที่มีลักษณะลึกเข้าไป มีลักษณะของหินงอกหินย้อยภายในถ้ำเป็นส่วนที่น่าค้นหาเพราะรูปทรงแตกต่างกันอย่างเป็นธรรมชาติ และที่ว่างมาจากการมองเห็นที่ ว่างจากปากถ้ำ หรือรูต่างๆภายในถ้ำ ให้อารมณ์สงบ สร้างสมาธิได้ดี</p>

<p>7. แก่ง (Rapid)</p>	 <p>ภาพที่ 7 องค์ประกอบทางเรขศิลป์เบื้องต้นของแก่ง ที่มา : ผู้วิจัย</p> <p>จุด มาจากการไหลของน้ำผ่านหินก้อนใหญ่ สลับกับก้อนเล็ก ที่ไหลขึ้นมากลางแหล่งน้ำ ให้ความรู้สึกตื่นเต้น รุนแรง กระตือรือร้น เส้นเกิดจากการต่อของจุด มีบางจุดที่เป็นหินขวางการไหลของน้ำ ทำให้เกิดเส้นกระแสน้ำวน รูปร่างรูปทรง มีลักษณะกระแสน้ำประกอบด้วยโขดหินในแนวนอนและตั้ง มีความน่าค้นหาในเชิงความคิดสร้างสรรค์</p>
<p>8. โป่งพุร้อน (Thermal Spring)</p>	 <p>ภาพที่ 8 องค์ประกอบทางเรขศิลป์เบื้องต้นของโป่งพุร้อน ที่มา : ผู้วิจัย</p> <p>จุด เส้น มีลักษณะเส้นไหลตามรูปทรงของพื้นที่โป่งพุร้อน เป็นจุดที่มีความไล่เรียงต่อกัน ให้ความรู้สึกความเป็นกลุ่มเป็นก้อน รูปร่างรูปทรงมีลักษณะของน้ำบนผิวดิน อยู่ระหว่างรอยแตกของหิน มีลักษณะของเส้นไอน้ำที่ระเหยผ่านอากาศ ให้ความรู้สึกตื่นเต้น น่าค้นหา พื้นผิวมาจากหิน เส้นของผิวน้ำ การเคลื่อนไหวที่มาบางจุดปะทุเนื่องจากความร้อนสูง ให้ความรู้แปลกตาและน่าค้นหาเช่นกัน</p>
<p>9. แหล่งซากดึกดำบรรพ์ (Fossil)</p>	 <p>ภาพที่ 9 องค์ประกอบทางเรขศิลป์เบื้องต้นของแหล่งซากดึกดำบรรพ์ ที่มา : ผู้วิจัย</p> <p>จุด เส้น มาจากโครงของของซากพืช ซากสัตว์ที่ตายลงและถูกฝังตัวอยู่ในหินตะกอน ได้รูปร่างรูปทรงที่เป็นอแกนิก ลักษณะของรอยเท้า โครงกระดูก รวมถึงซากสัตว์ทะเล รวมถึงลักษณะของรอยเท้า โครงกระดูก รวมถึงซากสัตว์ทะเล พื้นผิวมาจากตะกอนและเส้นของหิน ที่ว่างเกิดจากมิติของรูปร่างของซากที่ฝังอยู่กับหิน มีความแปลกตา น่าค้นหาเพราะแต่ละชิ้นจะมีความแตกต่างกันตามธรรมชาติ</p>

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 : เพื่อสร้างกรอบแนวคิดไปโอฟิลเลียให้กับพื้นที่สำนักงานร่วมแบ่งปัน สำหรับเจเนอร์เรชั่นวาย

3.1 ผลการวิเคราะห์ความต้องการของกลุ่มเจเนอร์เรชั่นวายที่มีต่อพื้นที่สำนักงานร่วมแบ่งปัน

ผลวิเคราะห์แบบสอบถาม กลุ่มเจเนอร์เรชั่นวาย จำนวน 400 คน (เนื่องจากสถานการณ์ระบาดของโควิด-19 ผู้วิจัยจึงสอบถามผ่านทาง Google Document ได้ตัวอย่างมาทั้งหมด 411 ชุด จึงนำผลการตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ทั้งหมด สรุปผลได้ ดังนี้

ด้านพฤติกรรมในการทำงานในยุคปัจจุบัน กลุ่มตัวอย่าง 71.04% คิดเห็นว่าการทำงานที่บ้าน (Work from home) ทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานลดลง เพราะ ไม่มีสมาธิถูกรบกวนได้ง่ายจะบริบทในบ้านที่ไม่เหมาะสม บรรยากาศในบ้านไม่ได้ถูกจัดให้เหมาะสมกับลักษณะการทำงาน และมีปัญหาด้านความล่าช้าในการติดต่อสื่อสารกับ ผู้ร่วมงานท่านอื่น

ผลวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นสมาชิกเช่าพื้นที่สำนักงานสำนักงานร่วมแบ่งปันในพื้นที่ขอบเขต การวิจัย จำนวน 10 คน สรุปผลได้ดังนี้

ผู้เช่าใช้สำนักงานสำนักงานร่วมแบ่งปัน ส่วนใหญ่เข้าใช้ 4-5 ครั้งต่อสัปดาห์ ห้องที่กลุ่มตัวอย่างเข้าใช้งานบ่อย ที่สุดคือ ห้อง Co-working space ห้องสำนักงานส่วนตัว ห้องประชุม และส่วนต้อนรับ ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับ แบบสอบถาม ในด้านของการตกแต่งบรรยากาศ กลุ่มตัวอย่างเน้นพื้นที่ที่มีบรรยากาศช่วยกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ มีความเป็นส่วนตัว สร้างความสงบ และผ่อนคลาย กลุ่มตัวอย่างเห็นตรงกันว่า การตกแต่งบรรยากาศในพื้นที่สำนักงาน ร่วมแบ่งปันแต่ละโซนควรมีรูปแบบการตกแต่งที่แตกต่างกันเพราะนอกจากให้ความรู้สึกที่แตกต่างกัน บรรยากาศที่ดีจะ ส่งเสริมการทำงานในลักษณะนั้น ๆ อีกด้วย

จากแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง แหล่งธรรมชาติทั้ง 10 แหล่งที่เป็นตัวแปรต้นของงาน ออกแบบ เหลือเพียง 4 แหล่ง จากการคัดกรองของกลุ่มตัวอย่างด้วยข้อความถามด้านบรรยากาศของธรรมชาติกับความ ต้องการหรือความไฮยาลธรรมชาติบนพื้นที่สำนักงานร่วมแบ่งปัน และผู้ให้สัมภาษณ์ให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมว่าธรรมชาติ ทั้ง 4 แหล่ง ได้แก่ ชายหาด ภูเขา น้ำตก และถ้ำ เป็นแหล่งธรรมชาติที่กลุ่มตัวอย่างคุ้นเคยและนึกถึงเป็นอันดับแรก ๆ

เมื่อโยยหาธรรมชาติ หลังจากนั้นผู้วิจัยทำการแจกแจงคำตอบ และสรุปผลการวิจัยออกมาได้ทั้งหมด 4 กลุ่ม ดังนี้
บรรยากาศชายหาด ช่วยกระตุ้น : การผ่อนคลาย (Relax), การใช้ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity), การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social connection) , กระตุ้นความอยากอาหาร(Appetite)

บรรยากาศของภูเขา ช่วยกระตุ้น : ความสงบ (Calmness), ความสะดวกสบาย (Comfort), ความเป็นส่วนตัว (Private)

บรรยากาศของน้ำตก ช่วยกระตุ้น : ความกระตือรือร้น (Active) , ความกระฉับกระเฉง (Energetic)

บรรยากาศของถ้ำ ช่วยกระตุ้น : การสร้างสมาธิ (Concentrate)

ผลการวิเคราะห์การนำแนวคิดไปโอฟฟิเลีย และความต้องการของกลุ่มเจนเนอร์เรชั่นวายบนพื้นที่สำนักงานร่วมแบ่งปัน (Co-working space) สรุปได้ว่า 1) พื้นที่ต้อนรับ กลุ่มตัวอย่างต้องการให้พื้นที่นั้นสร้างความกระตือรือร้น คิดเป็น 56.84% ความสะดวกสบาย คิดเป็น 47.79% สร้างความกระฉับกระเฉง คิดเป็น 45.01% ตามลำดับ 2) ส่วนสำนักงานร่วมแบ่งปัน กลุ่มตัวอย่างต้องการให้พื้นที่นั้นกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ คิดเป็น 62.77% ความสะดวกสบาย คิดเป็น 45.35% การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม คิดเป็น 32.31% ตามลำดับ 3) สำนักงานส่วนตัว กลุ่มตัวอย่างต้องการให้พื้นที่มีบรรยากาศมีความเป็นส่วนตัวคิดเป็น 70.75% ความสะดวกสบาย คิดเป็น 49.98% สร้างความสงบ คิดเป็น 43.41% ตามลำดับ 4) ห้องประชุมหรือระดมความคิด กลุ่มตัวอย่างต้องการให้พื้นที่นั้นกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์คิดเป็น 64.57% มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมคิดเป็น 46.13% กระตือรือร้น คิดเป็น 37.91% ตามลำดับ 5) พื้นที่ทานอาหาร/เตรียมอาหาร ต้องการให้บรรยากาศช่วยกระตุ้นความอยากอาหาร คิดเป็น 68.52% มีความสะดวกสบาย คิดเป็น 54.94% ผ่อนคลาย คิดเป็น 45.01% ตามลำดับ 6) คาเฟ่ บรรยากาศผ่อนคลาย คิดเป็น 70.12% ความสะดวกสบายคิดเป็น 48.18% มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม คิดเป็น 39.85% ตามลำดับ 7) ห้องพักผ่อน ต้องการให้บรรยากาศมีความผ่อนคลาย คิดเป็น 65.21% ความสะดวกสบายคิดเป็น 54.84 % ความเป็นส่วนตัว คิดเป็น 49.29 % ตามลำดับ 8) ห้องสมุด บรรยากาศห้องที่สร้างความสงบ คิดเป็น 72.90 % สร้างสมาธิ คิดเป็น 52.51 % สะดวกสบาย คิดเป็น 43.07 % ตามลำดับ 9) ห้องปริ้นเตอร์/ห้องโทรศัพท์ บรรยากาศห้องที่มีความสะดวกสบาย คิดเป็น 76.59 % ความกระฉับกระเฉง คิดเป็น 40.39 % ความกระตือรือร้น คิดเป็น 35.72% ตามลำดับ

ผลวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเรขศิลป์ 3 คน ให้ผู้เชี่ยวชาญแนะนำการใช้งานองค์เรขศิลป์เบื้องต้นจากธรรมชาติ 3 ลำดับแรก ที่มีความเหมาะสมนำมาสร้างผลงานออกแบบเรขศิลป์ให้สอดคล้องกับบรรยากาศของห้องต่างๆใน สำนักงานร่วมแบ่งปัน สรุปผลได้ดังนี้ 1) ด้านความกระตือรือร้น แนะนำให้ใช้เส้น รูปทรง พื้นผิวจากน้ำตก 2) ด้านความกระฉับกระเฉง แนะนำให้ใช้เส้น จุด รูปร่างจากน้ำตก 3) ด้านความสะดวกสบาย แนะนำให้ใช้เส้น รูปร่าง จุดจากภูเขา 4) ด้านกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ แนะนำให้ใช้จุด เส้น พื้นผิวจากชายหาด 5) ด้านการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม แนะนำให้ใช้รูปร่าง เส้น จุด จากชายหาด 6) ด้านความเป็นส่วนตัว แนะนำให้ใช้รูปร่าง เส้น ที่ว่างจากภูเขา 7) ด้านความสงบ แนะนำให้ใช้ที่ว่าง เส้น รูปร่างจากภูเขา 8) ด้านความผ่อนคลาย แนะนำให้ใช้เส้น รูปร่าง พื้นผิว จากชายหาด 9) ด้านการกระตุ้นความอยากอาหาร แนะนำให้ใช้เส้น รูปร่าง รูปทรงจากชายหาด 10) ด้านการสร้างสมาธิ แนะนำให้ใช้ที่ว่าง เส้น รูปร่างจากถ้ำ

ผู้วิจัยทำการสังเคราะห์ผลจากวิธีการดำเนินการวิจัย ทั้ง 3 ส่วน ได้แก่ 1) การวิเคราะห์แนวคิดไปโอฟฟิเลีย และจำแนกแนวความคิดไปโอฟฟิเลียกับพื้นที่สำนักงานร่วมแบ่งปัน 2) การวิเคราะห์พฤติกรรมและความต้องการของกลุ่มเจนเนอร์เรชั่นวายที่มีต่อพื้นที่ทำงานสำนักงานร่วมแบ่งปัน 3) การวิเคราะห์ความต้องการของกลุ่มเจนเนอร์เรชั่นวายที่มีต่อพื้นที่สำนักงานร่วมแบ่งปัน เพื่อสรุปกรอบแนวความคิดเพื่อการออกแบบเรขศิลป์สำนักงานร่วมแบ่งปันจาก

แนวคิดไปโอฟฟิเลียสำหรับเจเนอรัลเรซันวอย โดยเชื่อมโยงเอาห้อง/โซนในสำนักงานร่วมแบ่งปันร่วมกับความต้องการด้านบรรยากาศที่กลุ่มตัวอย่างที่มีต่อห้องนั้น ๆ ใน 3 อันดับแรก และนำมาเชื่อมโยงกับแนวคิดไปโอฟฟิเลีย ซึ่งจะนำธรรมชาติทั้ง 4 แหล่ง ที่ถูกคัดเลือกจากกลุ่มตัวอย่างจากการสัมภาษณ์ มาสรุปพร้อมรูปแบบเรขศิลป์เบื้องต้นที่ถูกคัดกรองโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเรขศิลป์ ได้ดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์แจกแจงความต้องการของกลุ่มเจเนอรัลเรซันวอย
ที่มีต่อพื้นที่สำนักงานร่วมแบ่งปัน เชื่อมโยงกับแนวคิดไปโอฟฟิเลีย
ที่มา : ผู้วิจัย

ผลการวิเคราะห์ความต้องการของกลุ่มเจเนอรัลเรซันวอยที่มีต่อพื้นที่สำนักงานร่วมแบ่งปัน		
ห้อง/โซน สำนักงานร่วมแบ่งปัน	บรรยากาศ	แหล่งธรรมชาติ และองค์ประกอบเรขศิลป์เบื้องต้น
ส่วนต้อนรับ (Reception)	1. กระตือรือร้น (Active)	น้ำตก : เส้น รูปทรง พื้นผิว
	2. สะดวกสบาย (Comfort)	ภูเขา : เส้น รูปร่าง จุด
	3. กระฉับกระเฉง (Energetic)	น้ำตก : เส้น จุด รูปร่าง
ส่วนสำนักงานร่วมแบ่งปัน (Co-working space)	1. กระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ (Creativity)	ชายหาด : จุด เส้น พื้นผิว
	2. สะดวกสบาย (Comfort)	ภูเขา : เส้น รูปร่าง จุด
	3. มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social connection)	ชายหาด : รูปร่าง เส้น จุด
สำนักงานส่วนตัว (Private Office)	1. ความเป็นส่วนตัว (Privacy)	ภูเขา : รูปร่าง เส้น ที่ว่าง
	2. สะดวกสบาย (Comfort)	ภูเขา : เส้น รูปร่าง จุด
	3. ความสงบ (Calmness)	ภูเขา : ที่ว่าง เส้น รูปร่าง
ห้องประชุม/ ระดมความคิด (Meeting room)	1. กระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ (Creativity)	ชายหาด : จุด เส้น พื้นผิว
	2. มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social connection)	ชายหาด : รูปร่าง เส้น จุด
	3. กระตือรือร้น (Active)	น้ำตก : เส้น รูปทรง พื้นผิว
พื้นที่ทานอาหาร/ เตรียมอาหาร (Pantry)	1. กระตุ้นความอยากอาหาร (Appetite)	ชายหาด : เส้น รูปร่าง รูปทรง
	2. สะดวกสบาย (Comfort)	ภูเขา : เส้น รูปร่าง จุด
	3. ผ่อนคลาย (Relax)	ชายหาด : เส้น รูปร่าง พื้นผิว

คาเฟ่ (Cafe)	1. ผ่อนคลาย (Relax)	ชายหาด : เส้น รูปร่าง พื้นผิว
	2. สะดวกสบาย (Comfort)	ภูเขา : เส้น รูปร่าง จุด
	3. มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social connection)	ชายหาด : รูปร่าง เส้น จุด
ห้องพักผ่อน (Living room)	1. ผ่อนคลาย (Relax)	ชายหาด : เส้น รูปร่าง รูปทรง
	2. สะดวกสบาย (Comfort)	ภูเขา : เส้น รูปร่าง จุด
	3. ความเป็นส่วนตัว (Privacy)	ภูเขา : รูปร่าง เส้น ที่ว่าง
ห้องสมุด (Library)	1. ความสงบ (Calmness)	ภูเขา : ที่ว่าง เส้น รูปร่าง
	2. สร้างสมาธิ (Concentrate)	ถ้ำ : ที่ว่าง เส้น รูปร่าง
	3. สะดวกสบาย (Comfort)	ภูเขา : เส้น รูปร่าง จุด
ห้องปริ้นเตอร์/ ห้องโทรศัพท์ (Printing room)	1. สะดวกสบาย (Comfort)	ภูเขา : เส้น รูปร่าง จุด
	2. กระฉับกระเฉง (Energetic)	น้ำตก : เส้น จุด รูปร่าง
	3. กระตือรือร้น (Active)	น้ำตก : เส้น รูปทรง พื้นผิว

จากผลการวิจัยที่ได้นำเอาแนวคิดไปโอฟิลเลีย ซึ่งใช้แหล่งธรรมชาติของไทยทั้ง 10 แหล่ง คือ ชายหาด เกาะ ภูเขา น้ำตก แหล่งน้ำ ถ้ำ แก่ง โป่งพุร้อน แหล่งซากดึกดำบรรพ์ และแหล่งธรณีสัณฐานและภูมิลักษณะวรรณมา ทำการวิเคราะห์จากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่างโดยการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ทำให้ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แหล่งธรรมชาติที่มีศักยภาพในการเชื่อมโยงกับความต้องการในพื้นที่สำนักงานร่วมแบ่งปัน ผู้ศึกษาสามารถนำไปเชื่อมโยงกับเรขศิลป์เบื้องต้นที่ผู้วิจัยใส่รายละเอียดตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเรขศิลป์ไว้ในตารางที่ 1 และ 2

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการวิจัยสามารถสรุปได้ว่า แนวคิดไปโอฟิลเลียหรือการออกแบบไปโอฟิลลิก คือการนำธรรมชาติเข้ามาเป็นศูนย์กลางของการออกแบบโดยเชื่อมโยงพฤติกรรมของมนุษย์เข้าไว้ด้วยกันในพื้นที่ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาพฤติกรรมของกลุ่มเจนเนอร์เรชันวายกับพื้นที่สำนักงาน 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านประสิทธิภาพการทำงาน : ต้องการสมาธิ สงบ กระตือรือร้น และมีพื้นที่ได้ผ่อนคลาย 2) ด้านสังคม : ต้องการพื้นที่การทำงานที่มีความผ่อนคลาย มีบรรยากาศที่สร้างปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับเพื่อนได้ 3) ด้านสิ่งแวดล้อม : กระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ ทันทสมัย และสะดวกสบาย 4) ด้านสุขภาพ : ส่งเสริมความสมดุลในการทำงาน ยืดหยุ่น และปลอดภัย

แนวคิดไปโอฟิลเลียสามารถสร้างบรรยากาศในพื้นที่สำนักงานร่วมแบ่งปัน ได้ 4 กลุ่ม ดังนี้ 1) บรรยากาศชายหาด : ความผ่อนคลาย (Relax), การใช้ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity), การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social connection), ช่วยกระตุ้นความอยากอาหาร 2) บรรยากาศของภูเขา : ความสงบ (Calmness), ความสะดวกสบาย (Comfort), ความเป็นส่วนตัว (Private) 3) บรรยากาศของน้ำตก : ความกระตือรือร้น (Active), กระฉับกระเฉง (Energetic) 4) บรรยากาศของถ้ำ : สร้างสมาธิ (Concentrate)

สรุปองค์ความรู้การแนะนำการใช้เรขศิลป์เบื้องต้นกับบรรยากาศของห้องต่าง ๆ ในสำนักงานร่วมแบ่งปัน ดังนี้

- 1) ด้านความกระตือรือร้น แนะนำให้ใช้เส้น รูปทรง พื้นผิวจากน้ำตก เหมาะสมกับการใช้ออกแบบเรขศิลป์กับส่วนต้อนรับ, ห้องประชุม/ระดมความคิด, ห้องปริ้นเตอร์/ห้องโทรศัพท์
- 2) ด้านความกระฉับกระเฉง แนะนำให้ใช้เส้น จุด รูปร่างจากน้ำตก เหมาะสมกับการใช้ออกแบบเรขศิลป์ส่วนต้อนรับ, ห้องปริ้นเตอร์/ห้องโทรศัพท์
- 3) ด้านความสะดวกสบาย แนะนำให้ใช้เส้น รูปร่าง จุดจากภูเขา เหมาะสมกับการใช้ออกแบบเรขศิลป์กับส่วนต้อนรับ, สำนักงานร่วมแบ่งปัน, สำนักงานส่วนตัว, พื้นที่ทานอาหาร, คาเฟ่, ห้องพักผ่อน, ห้องสมุด, ห้องปริ้นเตอร์/ห้องโทรศัพท์
- 4) ด้านกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ แนะนำให้ใช้จุด เส้น พื้นผิว จากชายหาด เหมาะสมกับการใช้ออกแบบเรขศิลป์ส่วนสำนักงานร่วมแบ่งปัน, ห้องประชุม/ระดมความคิด
- 5) ด้านการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม แนะนำให้ใช้รูปร่าง เส้น จุด จากชายหาด เหมาะสมกับการใช้ออกแบบเรขศิลป์ส่วนสำนักงานร่วมแบ่งปัน, คาเฟ่
- 6) ด้านความเป็นส่วนตัว แนะนำให้ใช้รูปร่าง เส้น ที่ว่างจากภูเขา เหมาะสมกับการใช้ออกแบบเรขศิลป์ส่วนสำนักงานส่วนตัว, ห้องพักผ่อน
- 7) ด้านความสงบ แนะนำให้ใช้ที่ว่าง เส้น รูปร่างจากภูเขา เหมาะสมกับการใช้ออกแบบเรขศิลป์ส่วนสำนักงานส่วนตัว, ห้องสมุด
- 8) ด้านความผ่อนคลาย แนะนำให้ใช้เส้น รูปร่าง พื้นผิว จากชายหาด เหมาะสมกับการใช้ออกแบบเรขศิลป์ส่วนพื้นที่ทานอาหาร คาเฟ่ ห้องพักผ่อน
- 9) ด้านการกระตุ้นความอยากอาหาร แนะนำให้ใช้เส้น รูปร่าง รูปทรงจากชายหาดเหมาะสมกับการใช้ออกแบบเรขศิลป์ส่วนพื้นที่ทานอาหาร
- 10) ด้านการสร้างสมาธิ แนะนำให้ใช้ที่ว่าง เส้น รูปร่างจากถ้ำเหมาะสมกับการใช้ออกแบบเรขศิลป์ส่วนห้องสมุด

ในด้านการสื่อสารบรรยากาศความผ่อนคลายจากชายหาดสอดคล้องกับวิจัยของสุภาพ ประภาสวัสต์ ที่เคยศึกษาด้านความรู้สึกต่อการท่องเที่ยวชายหาดช่วยให้กลุ่มตัวอย่างรู้สึกถึงความผ่อนคลาย สนุกสนาน¹⁶ วิจัยของ J. Aron Hipp และ Oladele A. Ogunseitan ได้ศึกษาเรื่องทะเล สามารถช่วย เหยี่ยวจิตใจได้พบว่าการอยู่ท่ามกลางทะเล ส่งผลดีต่อร่างกายรวมถึงภาพเส้นเกลียวคลื่นของหาดจะช่วยให้รู้สึกผ่อนคลายมากขึ้น¹⁷ และด้านการสื่อสารบรรยากาศความสงบจากภูเขา สอดคล้องกับวิจัยของมณี มีมาก ที่เคยศึกษาลักษณะทางกายภาพของวิวทิวทัศน์ภูเขา ต้นไม้ ลักษณะของเนินเขาที่ทอดตัวเป็นเส้นโค้งทับซ้อนรู้สึกได้ถึง ความนิ่งสงบ¹⁸ และด้านการใช้อองค์ประกอบเรขศิลป์เบื้องต้นจากเส้นโค้งจากภูเขาที่มีความกว้างจะทำให้รู้สึกสบายสงบ ในขณะที่วงกลมเส้นโค้งที่มีลักษณะค่อๆลดหลั่นของขนาด ทำให้รู้สึกถึงความเคลื่อนไหวอย่างช้า ๆ ไปด้วย¹⁹

แผนภูมิกรอบแนวคิดเพื่อการออกแบบเรขศิลป์ในสำนักงานร่วมแบ่งปันจากแนวคิดไปโอฟิลเลียสำหรับเจนเนอร์เรชั่นวาย ได้ทำการสรุปเอาแนวคิดไปโอฟิลเลีย ที่นำธรรมชาติเข้ามาไว้ในพื้นที่เพื่อให้เชื่อมโยงกับคนภายในพื้นที่ ผู้วิจัยได้นำแหล่งธรรมชาติในประเทศไทย ทั้ง 10 แหล่ง มาเป็นทางเลือกในการหยิบยกมาใช้ในการเชื่อมโยงกับความต้องการด้านบรรยากาศของกลุ่มตัวอย่างเจนเนอร์เรชั่นวาย ถูกคัดกรองจากแบบสัมภาษณ์เหลือเพียง 4 แหล่ง ได้แก่ ชายหาด ภูเขา ถ้ำ น้ำตก ซึ่งมีองค์ประกอบทางเรขศิลป์ที่มีศักยภาพสามารถสื่อสารทางด้านบรรยากาศในห้อง/โซนต่าง ๆ บนพื้นที่สำนักงานร่วมแบ่งปัน (Co-working space) ให้กลุ่มผู้ใช้งานเข้าใจได้ง่าย ตามกระบวนการวิจัยข้างต้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

แนวคิดไปโอฟิลเลีย เป็นแนวคิดที่เชื่อมโยงมนุษย์กับธรรมชาติ เพราะธรรมชาติเป็นส่วนหนึ่งของมนุษย์และจะช่วยเฝ้าระวังจิตใจเมื่อเกิดความเครียด ผู้วิจัยได้นำแนวคิดนี้มาเป็นต้นทางในการประยุกต์ใช้กับพื้นที่สำนักงานร่วมแบ่งปัน ซึ่งมีห้องหรือส่วนในการใช้งานที่หลากหลาย ทั้งส่วนที่เป็นสาธารณะ (Public space) กึ่งสาธารณะ

16. สุภาพ ประภาสวัสต์, "ทัศนคติและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวแบบวันเดียว ณ หาดบางแสน จังหวัดชลบุรี ของประชากรเขตกรุงเทพมหานคร" (วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, 2554), 40.

17. "Effect of environmental conditions on perceived psychological restorativeness of coastal parks," J. Aron Hipp and Oladele A. Ogunseitan, Accessed in July 9, 2022, https://www.researchgate.net/publication/220008998_Effect_of_environmental_conditions_on_perceived_psychological_restorativeness_of_coastal_parks.

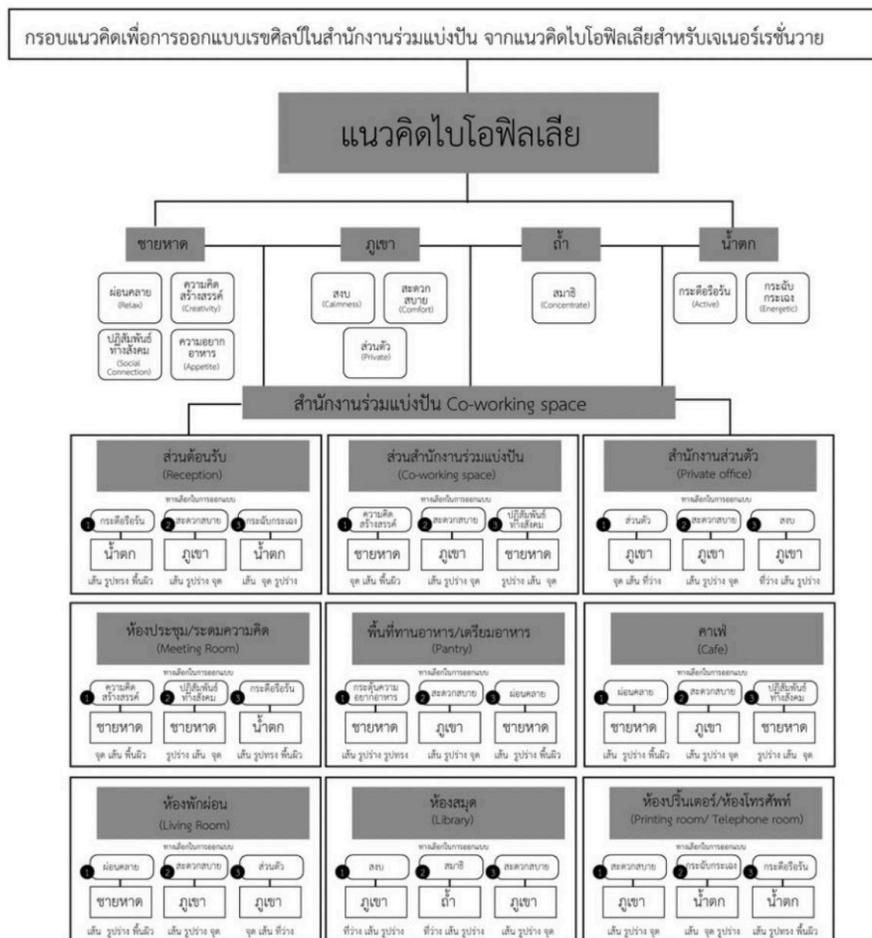
18. มณี มีมาก, "พื้นที่และเวลาแห่งความสุข" (วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2558), 2.

19. มณี มีมาก, "พื้นที่และเวลาแห่งความสุข" (วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2558), 86.

(Semi-Public space) และพื้นที่ส่วนตัว (Private space) กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการและบรรยากาศแต่ละห้องที่แตกต่างกัน ดังนั้นการคัดเลือกแหล่งธรรมชาติในประเทศไทยมาวิเคราะห์กับความต้องการของกลุ่มตัวอย่าง เจเนอรัลเรซิ่นวาย จะได้ผลการวิจัยเป็นแบบจำลองของการเชื่อมโยงของประเภทห้องในสำนักงานร่วมแบ่งปัน บรรยากาศที่กลุ่มตัวอย่างเจเนอรัลเรซิ่นวายต้องการ ประเภทแหล่งธรรมชาติและการแนะนำเรขศิลป์เบื้องต้นจากแหล่งธรรมชาตินั้น ๆ ที่มีความสอดคล้องกัน และแผนภูมิกรอบแนวคิดนี้จะเป็นต้นทางในการต่อยอดผลงานการออกแบบเรขศิลป์สิ่งแวดล้อมภายในสำนักงานร่วมแบ่งปันที่มีแนวคิดจากธรรมชาติ หรือใกล้เคียง และมีทางเลือกในการออกแบบจากต้องการด้านความรู้สึกของผู้ใช้งานที่แตกต่างกัน เพื่อความหลากหลายและไม่น่าเบื่อของรูปแบบเรขศิลป์

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยฉบับเต็ม ที่เน้นการนำแนวคิดไบโอฟิลเลียไปใช้การออกแบบเรขศิลป์ในสิ่งแวดล้อมบนพื้นที่สำนักงานร่วมแบ่งปันสำหรับกลุ่มเจเนอรัลเรซิ่นวาย ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาด้านการจัดองค์ประกอบศิลป์ วัสดุและขนาดพื้นที่ของสำนักงานร่วมแบ่งปันร่วมด้วย หากผู้ออกแบบทำการศึกษาเพิ่มเติมและนำไปประยุกต์ใช้ควบคู่กัน จะสามารถพัฒนางานออกแบบเรขศิลป์จากแนวคิดไบโอฟิลเลียบนพื้นที่สำนักงานร่วมแบ่งปันได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ตารางที่ 1 องค์ประกอบเรขศิลป์เบื้องต้นของแหล่งธรรมชาติ 10 แหล่ง
ที่มา : ผู้วิจัย

บรรณานุกรม

- Asisonthisakul, Ratchada and Ooyuma Rungruang. “*Generation Y : Building a Mutual Understanding for workplace Application.*” Master thesis, National Institute of Development Administration, 2005.
- รัชฎา อสิสนธิสกุล และ อ้อยอูมา รุ่งเรือง. “การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับเจเนอเรชันวาย (Generation Y) เพื่อการประยุกต์ใช้ในที่ทำงาน.” วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2548.
- Buildernews. “Biophilic Design.” <https://www.buildernews.in.th/news-updates/1053>.
- Chomsiang, Sirachuch and Apichoke Lekagul. “Applying simulated nature as restorative environment for reading areas in Chiang Mai University library.” *Srinakharinwirot Research and Development Journal of Humanities and Social Sciences* 13, no. 25 (January-Jun 2021): 120-132.
- ศิริชัช ชมเสียง และ อภิโชค เลชะกุล. “การใช้ธรรมชาติจำลองเพื่อช่วยฟื้นฟูจิตใจจากความเหนื่อยล้าสำหรับพื้นที่การอ่านในสำนักหอสมุด.” *วารสารศรีนครินทรวิโรฒวิจัยและพัฒนา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)* ปีที่ 13, ฉบับที่ 25 (มกราคม-มิถุนายน 2564): 120-132.
- Dechawatanapaisal, Decha. “Generation Y characteristics and work motivation: Perspectives between generations in the organization.” *Creative Business and Sustainability Journal* 31, no. 121 (July-September 2009): 1-25.
- เดชา เดชะวัฒน์ไพศาล. “การรับรู้คุณลักษณะของเจเนอเรชันวายและแรงจูงใจในการทำงาน : มุมมองระหว่างเจเนอเรชันต่าง ๆ ในองค์กร.” *วารสารจุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์* ปีที่ 31, ฉบับที่ 121 (กรกฎาคม-กันยายน 2552): 1-25.
- Frank, Knight. “Culture Clash: Flexible workspace, Coworking & The Future.” <https://content.knightfrank.com/research/1325/documents/en/culture-clash-flexible-workspace-coworking-the-future-august-2017-4905.pdf>.
- Hasadinrat, Chanyanuch. “*Customer experience management strategy, customer satisfaction and expectation towards co-working space business.*” Master thesis, Chulalongkorn University, 2014.
- ชญานุช หัสตินรัตน์. “กลยุทธ์การบริหารประสบการณ์ลูกค้าของธุรกิจออฟฟิศร่วมแบ่งปัน ความพึงพอใจและความคาดหวังของผู้ใช้บริการ.” วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2557.

Hipp, J. Aron, and Oladele A. Ogunseitan. "Effect of environmental conditions on perceived psychological restorativeness of coastal parks." https://www.researchgate.net/publication/220008998_Effect_of_environmental_conditions_on_perceived_psychological_restorativeness_of_coastal_parks.

Insightful environments. "Creating health work experience." <https://www.ie-uk.com/blog/millennials-workplace-design>.

Inspiring Workspaces. "Co-working space – Future of millennial start-up." <https://isprout.in/coworking-spaces-future-of-millennial-startups/>.

Kobkid. "Nexus reveals the growth trend of the office building market in the next 5 years." <https://www.kobkid.com/news-condominium/เน็กซ์เผยแนวโน้มการเติบโตของตลาดอาคารสำนักงานในอีก-5-ปีข้างหน้า>.

Meemark, Manee. "*Space and Time of Serenity*." PhD diss., Silpakorn University, 2015.
มณี มีมาก. "พื้นที่และเวลาแห่งความสงบสุข." วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาตรีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2558.

Neamkong, Thanapon. "*The business media design for the refill station on the vending machine of the natural product*." Master thesis, Srinakharinwirot University, 2020.

ชนพล เนียมคง. "การออกแบบสื่อธุรกิจสำหรับผู้รีฟิลสินค้าจากธรรมชาติ." วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2563.

Nunma, Pilaiporn. "*The design of natural learning setting for an early childhood school*." Master thesis, Thammasat University, 2014.

พิไลพร นุ่นมา. "การออกแบบพื้นที่เรียนรู้ธรรมชาติสำหรับโรงเรียนปฐมวัย." วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2557.

Office of Natural Resources and Environmental Policy and Planning. *Thara Rak Waterfall Natural resources that should be preserved, waterfall type*. Bangkok: Natural Environment Management Division and Fine Arts, 2020.

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. *น้ำตกธารารักษ์ แหล่งธรรมชาติอันควรอนุรักษ์ประเภทน้ำตก*. กรุงเทพมหานคร : กองจัดการสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม, 2563.

Office Principle. “Designing a Modern workplace for Millennials and Generation Z.”

<https://officeprinciples.com/insights/designing-modern-workplace-millennials-generation-z>.

Phupanchuak, Kansuda. “*Study of Guidelines for the Design and Processing of Used Vinyl Canvas for a Creative.*” Master thesis, Silpakorn University, 2021.

กัลย์สุตา ภูพันธ์เชือก. “การศึกษาแนวทางการออกแบบและแปรรูปวัสดุใบไวนิลประเภทใช้แล้วเพื่อสร้างสรรค์สภาพแวดล้อมของพื้นที่พักอาศัยที่จำกัด.” วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2563.

Praphasawat, Suwaphap. “*The attitude and satisfaction of tourists from Bangkok toward day trip at Bang Saen Beach, Chonburi Province.*” Master thesis, Bangkok University, 2011.

สุวภาพ ประภาสวัสต์. “ทัศนคติและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวแบบวันเดียว ณ หาดบางแสน จังหวัดชลบุรี ของประชากรเขตกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, 2554.

Terrabkk. “Biophyllia concept as a therapy for human stress.” <https://www.terrabkk.com/articles/197498/terra-interview>.

Terrabkk. “แนวคิดไบโอฟิลเลียช่วยบำบัดความเครียดมนุษย์.” <https://www.terrabkk.com/articles/197498/terra-interview>.